

3. Волков В.Л. Теорія і методика фізичної підготовки студентської молоді: навч. посібник / В.Л. Волков. – К.: Вид-во Освіта України, 2008. – 256 с.
4. Лесгафт П. Ф. Главные труды с комментариями профессоров В. А. Таймазова, Ю. Ф. Курамшина, А. Т. Марьяновича / П. Ф. Лесгафт. – СПб. : Печатный двор, 2006. – 720 с.
5. Матвеев Л. П. Теория и методика физической культуры [Текст] / Л. П. Матвеев. – М.: Физкультура и спорт, СпортАкадемПресс, 2008. – 544 с.
6. Menshikov V.M. Professionalno-prikladnaia fizicheskaia kultura uchashiisya molodiozhi kak predmet teoreticheskogo issledovaniia / V. M. Menshikov // Aktualni problemy profesiino-prikladnoi fizychnoi pidgotovky – 2011. – № 1(2). – С. 20–23.
7. Romanovskii A. G. Duhovnaia sostavliaiushaia kak osnovnoi factor formirovaniia natsionalnoi gumanitarno-tekhnicheskoi elity / A. G. Romanovskii // Teoriia i praktyka upravlinnia sotsialnymy systemamy. – 2009. – № 2. – С. 15–20.
8. Tovazhnianskii L. Nova paradygma inzhenernoi osvity i pidgotovka natsionalnoi gumanitarno-tekhnicheskoi elity / L.L. Tovazhnianskii // Teoriia i praktyka upravlinnia sotsialnymy systemamy. – 2002. – № 2. – 35 с.
9. Shsiyan B.M. Teoria i metodika fizychnogo vykhovannia shkoliariv: pidruch. dlia stud. vich. navch. zakl. fiz. Vykhovannia i sportu [Ch.1] / B.M. Shsiyan. – Ternopil: Navchalna kniga. 2004. – 272 с.

УДК [378.016 : 796 - 056.22]

**Грибок Н. М., Слімаковський О. В., Волошин О. О., Малетич Н. Б.
Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка**

“НОЗОЛОГІЧНИЙ ПОРТРЕТ” СТУДЕНТІВ СПЕЦІАЛЬНОЇ МЕДИЧНОЇ ГРУПИ

В статті здійснено аналіз актів медичного обстеження студентів ДДПУ імені Івана Франка. Основна увага зосереджена на визначенні структури поширеності захворювань серед студентської молоді за всіма класами хвороб. Подаються результати захворюваності студентів з першого по п'ятий курси.

Ключові слова: студенти спеціальної медичної групи, нозологія, захворюваність.

Грибок Н. Н., Слімаковський О. В., Волошин О. А., Малетич Н. Б. "Нозологический портрет" студентов специальной медицинской группы. В статье осуществлен анализ актов медицинского обследования студентов ДГПУ имени Ивана Франко. Основное внимание сосредоточено на определении структуры распространенности заболеваний среди студенческой молодежи по всем классам болезней. Представлены результаты заболеваемости студентов с первого по пятый курсы.

Ключевые слова: студенты специальной медицинской группы, нозология, заболеваемость.

Grybok Nina, Slymakovskyi Oleh, Voloshin Oleg, Maletych Nadia. "Nosological portrait" of students of special medical group. In the article it's made the analysis of the acts of the medical examination of students of Drohobych state pedagogical university named after Ivan Franko. Numerous data indicate that in recent years has dramatically decreased the level of health school graduates, which annually join the ranks of the student youth. Every year in higher education institutions come from 30 to 50% of the students who for health reasons are sent in special medical groups. The problem is complicated by the fact that almost 60 % of them have diseases of two or even three systems of the body simultaneously, that, in its turn, can lead to the loss of future opportunities to work on the chosen specialty. Main attention is focuses on identifying of patterns in the prevalence of diseases among student youth in all disease classes. Because according to the Ministry of protection health of Ukraine in the structure of disease prevalence on disease classes among students today, first place is occupied by diseases of the circulatory system – 29,7 %, second place – respiratory diseases – 19,9 %, and in third place diseases of the digestive system – 9,7 %, the fourth – diseases of the musculoskeletal system – 5,6 %. In dynamics over the last five years one can observe a tendency of growth of most classes of diseases among students. Thus, in comparison with the previous year, the overall incidence has increased by 1,2 %, diseases of the circulatory system – 3%, diseases of the digestive system – by 2,2 %, diseases of the genitourinary system – 2,2 %. It is presents the results of the incidence of students from the first to fifth courses. Picture of the incidence of student youth is very similar in all courses. Among future professionals who have deviations in health state, dominate eye diseases (from 30 to 50 %). The second and the third place are occupied by diseases of the cardiovascular system (9 – 26 %) and musculoskeletal system (12 – 25 %), on the fourth – diseases of ENT organs (4 – 11 %).

Key words: students of task medical force, morbidity, nosology.

Вступ. У теперішній час численні дані свідчать про те, що за останні роки різко знизився рівень здоров'я випускників шкіл, які щорічно поповнюють ряди студентської молоді. Щорічно до вищих навчальних закладів вступають від 30 до 50 % студентів, яких за станом здоров'я направляють до спеціальних медичних груп [1, с. 3]. Ускладнюється проблема тим, що майже 60 % з них мають захворювання двох, а то й трьох систем організму одночасно, що, у свою чергу, може призвести до втрати можливості в майбутньому працювати за обраною спеціальністю [3, с. 4 – 6]. За даними наукових досліджень, кількість студентів з низьким рівнем психофізичного стану за останні 10 років збільшилась у 2-3 рази та складає 24 – 50 % від загальної кількості відносно здорових студентів [4, с. 1]. А.В. Доронцев [2, с. 32] зазначає, що суттєво змінилася “нозологічна картина” студентів спеціальної медичної групи. Якщо в дев'яності роки домінували захворювання серцево-судинної (29,4 %), травної (28,1 %) та дихальної (15,0 %) систем, то в 2004 р в структурі захворювань даного контингенту студентів на перше місце вийшли порушення опорно рухового апарату (26,7 %), міопія різного ступеня (20,8 %), захворювання серцево-судинної (19,9 %) і травної (18,5 %) систем. На думку вченого це пов'язано з тим, що соціокультурна ситуація в країні характеризується економічними змінами в способі життя студентської молоді, загостренням соціальних проблем, психоемоційними напруженнями і стресами. Крім того, частина студентів веде “підричний” спосіб життя.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблеми дослідження захворюваності студентської молоді приділяли увагу такі вчені як: Г. Апанасенко, Е. Булич, І. Вржесневський, О. Дубогай, В. Дубровський, С. Волкова, А. Доронцев, А. Лотоненко, Т. Круцевич, І. Осіпова, М. Тарасенко, А. Чоговадзе, В. Шликов, В. Язловецький та ін., що у свою чергу свідчить про існування сьогодні значної кількості невирішених питань, в тому числі й стосовно проблем пошуку шляхів зміцнення здоров'я відповідної категорії студентів. Робота виконана за планом НДР Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка.

Формулювання цілей роботи. Метою статті є опис та характеристика результатів констатувального зрізу щодо захворюваності студентів ДДПУ імені Івана Франка.

Результати досліджень. Дана стаття присвячена аналізу та визначенню структури поширеності захворювань студентів ДДПУ імені Івана Франка. Кафедрою фізичного виховання Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка було проаналізовано акти медичного обстеження студентів усіх курсів. Так, у студентській поліклініці міста Дрогобича на початку навчального року був проведений медичний огляд студентів I курсу. Згідно медичного огляду до спеціальної медичної групи віднесено 91 студента, підготовчої – 47, звільнено від занять з фізичного виховання 20 студентів.

У структурі захворюваності терапевтична група налічує 33 студенти, ЛОР-група – 13, офтальмологічна – 52, гінекологічна – 2, урологічна – 2, ендокринологічна – 8, ортопедична – 43, неврологічна – 8, дерматологічна – 3. Відсоткове співвідношення захворюваності студентів розподілилось наступним чином. Перше місце займають офтальмологічні хвороби, які відмічаються у 32,3 % студентів I курсу, що мають відхилення у стані здоров'я (міопія у 19,6 %, астигматизм – 7,9 %, амбліопія – 1,6 %, спазм акомодативної ока – 3,2 %). На другому місці захворювання опорно-рухового апарату – 24,3 % майбутніх фахівців (сколіотична постава – 16,4 %, деформації грудної клітки – 1,6 %, плоскостопість – 4,8 %, остеохондроз – 0,5 %, деформуючий артроз – 0,5 %, хронічний гематогенний остеомієліт – 0,5 %). Третє місце займають захворювання серцево-судинної системи, які спостерігаються у 15,1 % студентів (вегето-судинна дистонія у 8,5 %, гіпертрофічна міокардіопатія – 0,5 %, порушення мітрального клапану – 3,1 %, недостатність мітрального клапану – 0,5 %, синусова аритмія – 0,5 %, синусова тахікардія – 1 %, недостатність клапанів легеневої артерії – 0,5 %, дифузні зміни міокарду – 0,5 %). Захворювання ЛОР-органів мають 6,8 % студентів (хронічний тонзиліт – 3,2 %, аденоїди – 1,05 %, гіпертрофовані мигдалики – 0,5 %, алергічний риніт – 0,5 %, викривлення переділкі носа – 1,6 %). 2,6 % студентів I курсу мають порушення з боку шлунково-кишкового тракту – (виразкову хворобу 12-палої кишки – 1,05 %, хронічний гастродуоденіт – 1,05 %, хронічний гастрит – 0,5 %). Бронхо-легеневі захворювання відмічаються у 2,1 % майбутніх вчителів (bronхіальна астма – 1,6 %, хронічний бронхіт – 0,5 %). Неврологічні хвороби мають 2,1 % студентів (ДЦП – 1,6 %, тетрапарез – 0,5 %). Захворювання сечо-видільної системи спостерігаються у 1,5 % студентів (хронічний гломерулонефрит у 0,5 %, сечокистний діатез нирок – 0,5 %, хронічний пієлонефрит – 0,5 %). Післятравматичні стани зафіксовано у 1,5 % студентів I курсу (наслідки ЧМТ – 0,5 %, колоїдний рубець – 1 %). Хвороби крові – 1 % (апластична анемія – 0,5 %, залізодефіцитна анемія – 0,5 %). 1 % майбутніх фахівців має дерматологічні захворювання – (пігментні невуси – 0,5 %, висівкоподібний лишай – 0,5 %); ендокринні розлади (цукровий діабет – 0,5 %, аутоімунний тиреоїдит – 0,5 %); захворювання гепатобіліарної системи (дискінезію жовчовивідних шляхів – 0,5 %, хронічний холангіт – 0,5 %); порушення менструального циклу (альгоменорея – 1 %). Зустрічаються серед студентів I курсу поодинокі випадки геморагічного васкуліту – 0,5 %. Для того, щоб отримати повну картину захворюваності студентів університету, нами було здійснено аналіз медичних довідок студентів II, III, IV, V курсів. Згідно медичної документації, на II курсі до спеціальної медичної групи віднесено 81 студента, підготовчої – 17, звільнені від занять з фізичного виховання – 24 студенти. Серед захворюваності, в першу чергу, домінують офтальмологічні хвороби – 37,7 % (міопія – 30,3 %, астигматизм – 7,4 %). Захворювання серцево-судинної системи мають 25,3 % студентів (вегето-судинну дистонію – 18 %, пролапс мітрального клапану – 7,3 %). Захворювання опорно-рухового апарату – 12,2 % (сколіоз – 9,01 %, деформацію грудної клітки – 0,8 %, плоскостопість – 0,8 %, остеохондроз – 0,8 %, хворобу Пертеса – 0,8 %, хворобу Гоффа – 0,8 %).

Студентів, які мають ЛОР-захворювання налічується на II курсі 6,5 % (хронічний тонзиліт – 4,9 %, алергічний риніт – 1,6 %); з захворюваннями кишково-шлункового тракту – 5,6 % студентів (хронічним гастритом – 3,2 %, хронічним гастродуоденітом – 1,6 %, ерозивним бульбітом – 0,8 %); патологіями гепатобіліарної системи – 4,9 % (дискінезію жовчовивідних шляхів – 3,3 %, хронічним холециститом – 0,8 %, хронічним гепатохолециститом – 0,8 %). Бронхо-легеневі захворювання мають 4 % студентів II курсу (bronхіальну астму – 0,8 %, стан після вірусної пневмонії – 0,8 %, хронічний бронхіт – 1,6 %, залишкові явища туберкульозної інфекції – 0,8 %). Хвороби нирок – 3,2 % (хронічний гломерулонефрит – 0,8 %, хронічний пієлонефрит – 2,4 %). Ендокринні хвороби – 4 % (дифузний зоб – 1,6 %, аутоімунний тиреоїдит – 0,8 %, гіпотеріоз – 0,8 %, ожиріння – 0,8 %). Залізодефіцитну анемію – 3,2 %. Гінекологічні хвороби – (хронічний аднексит) – 0,8 %. Дослідження захворюваності студентів III курсу дало змогу виявити наступне. Спеціальна медична група налічувала 116 студентів, підготовча – 52, звільнені від занять – 16. Найбільша кількість студентів III курсу, так само як і I та II мали патології з боку органів зору. Так, очні захворювання мали 51,01 % (міопію – 39,9 %, астигматизм – 7,6 %, амбліопію – 1,5 %, спазм акомодативної ока – 0,5 %, вроджену глаукому очей – 0,5 %, вроджену ваду зорового аналізатора – 1,01 %).

На другому місці захворювання опорно-рухового апарату – 21,8 % (сколіоз – 14,7 %, плоскостопість – 7,1 %). Значна кількість студентів мала відхилення з боку серцево-судинної системи – 17,3 % (вегето-судинну дистонію – 12,7 %, пролапс мітрального клапана – 4,01 %, функціональну кардіопатію – 0,5 %). 10, 03 % студентів III курсу мали ЛОР-хвороби – (хронічний тонзиліт – 5,08 %, алергічний риніт – 1,01 %, ларингіт – 1,01 %, викривлення носової перегородки – 2,03 %). З боку нееврології патології спостерігалися у 4,5 % студентів (ДЦП – 3 %, поліневропатія – 1,01 %, епілепсія – 0,5 %).

Захворювання жовчного міхура та жовчо-вивідних шляхів було виявлено у 3 % студентів (дискінезію жовчо-вивідних шляхів у 2,5 %, хронічний холецистит – 0,5 %). Ендокринні хвороби мали 4 % студентів (дифузний зоб – 3,05 %, гіпоталамічне ожиріння – 0,5 %). Хвороби нирок – 2,5 % студентів (хронічний пієлонефрит – 0,5 %, сечокистний діатез – 0,5 %, пієлектазію – 0,5 %, кисту лівої нирки – 0,5 %, солевий діатез нирок – 0,5 %). 1,51 % мали захворювання дихальної системи (bronхіальну астму – 1,01 %, хронічний бронхіт – 0,5 %). Захворювання шлунково-кишкового тракту також спостерігались у 1,5 % студентів (хронічний гастродуоденіт – 1 %, хронічний гастрит – 0,5 %). Дерматологічні хвороби відмічались у 1,5 % студентів III курсу (висівкоподібний лишай – 0,5 %, псоріаз – 0,5 %, бородавчаті невуси – 0,5 %). Посттравматичні стани (наслідки ЧМТ) були

зафіксовані у 0,5 % майбутніх фахівців. Серед студентів IV курсу було виявлено наступні нозологічні форми. На цьому курсі студентів, які мають відхилення у стані здоров'я нараховувалось 178. Як і на попередніх курсах домінували майже ті ж самі патології. Офтальмологічні хвороби відмічались у 28,7 % майбутніх фахівців (міопія у 22,5 %, амбліопія – 1,7 %, астигматизм – 3,9 %, спазм акомодатції ока – 0,6 %).

На другому місці хвороби серцево-судинної системи – 21,5 % (вегето-судинна дистонія – 14,6 %, додаткова хорда лівого шлуночка – 0,6 %, тонзилігенна кардіопатія – 0,6 %, вроджена вада серця – 1,1 %, додаткова хорда лівого шлуночка – 0,6 %, дефект міжпередсердної перегородки – 0,6 %, функціональна кардіопатія – 0,6 %, синусова тахікардія – 1,1 %, ревматична хвороба серця – 1,1 %, гіпертонічна хвороба – 0,6 %). Захворювання опорно-рухового апарату склали 16,3 % студентів, які мали відхилення у стані здоров'я, зокрема сколіоз мали 10,1 %, плоскостопість – 2,8 %, остеохондроз – 1,7 %, стан після остеомієліту – 0,6 %, хворобу Келлера – 1,1 %. Хвороби нирок спостерігались у 8,01 % студентів IV курсу (хронічний гломерулонефрит у 0,6 % студентів, полікістоз нирок – 0,6 %, сечокам'яна хвороба – 0,6 %, хронічний пієлонефрит – 5,01 %, нефроптоз – 0,6 %, гіпоплазія нирки – 0,6 %). Захворювання травної системи мали 5,1 % студентів (хронічний гастрит – 1,7 %, виразковий коліт – 0,6 %, хронічний гастродуоденіт – 2,2 %, виразкову хворобу 12-палої кишки – 0,6 %). Захворювання жовчного міхура та жовчовивідних шляхів – 3,4 % (дискінезію жовчовивідних шляхів – 1,7 %, хронічний холецистит – 1,7 %).

ЛОР-захворювання було виявлено у 4 % студентів (хронічний тонзиліт – 1,7 %, алергічний риніт – 0,6 %, викривлення носової перегородки – 1,7 %). Бронхо-легеневі хвороби відмічались у 2,8 % майбутніх фахівців (хронічний бронхіт – 0,6 %, бронхіальна астма – 2,2 %). Посттравматичні стани були у 2,8 % студентів (наслідки травм – 1,7 %, наслідки ЧМТ – 1,1 %). 2,3 % мали відхилення з боку ендокринної системи (дифузний зоб – 1,7 %, ожиріння – 0,6 %). Залізодефіцитна анемія була зафіксована у 0,6 % студентів.

На V-му курсі нозологічна картина була дуже схожою з попередніми курсами. Хвороби очей було констатовано у 38,1 % студентів V курсу (міопію у 25,9 %, амбліопію у 0,7 %, астигматизм у 6,5 %, спазм акомодатції ока у 2,9 %, вроджену патологію ока у 0,7 %, косоглядість – 0,7 %, гіперметропію – 0,7 %). Захворювання кісткового апарату мали 20 % майбутніх вчителів (деформацію грудної клітки – 1,4 %, плоскостопість – 7,9 %, сколіоз – 9,3 %, остеохондроз – 0,7 %, ревматоїдний артрит – 0,7 %). Серцево-судинні захворювання спостерігались у 8,6 % студентів V курсу (вегетосудинна дистонія – 6,5 %, пролапс мітрального клапану – 0,7 %, недостатність мітрального клапану – 0,7 %, аномальна хорда лівого шлуночка – 0,7 %). ЛОР-патології мають 7,8 % студентів (хронічний тонзиліт – 4,3 %, тубоотит – 0,7 %, хронічний вазомоторний риніт – 0,7 %, хронічний синусит – 0,7 %, гіпертрофовані мигдалики – 0,7 %, викривлення носової перегородки – 0,7 %). Хвороби щитовидної залози – 5,73% (дифузний зоб – 5,03 %, аутоімунний тиреоїдит – 0,7 %). Порушення з боку сечовидільної системи відмічаються у 4,3 % студентів (хронічний пієлонефрит – 3,6 %, хронічний гломерулонефрит – 0,7 %). 4,3 % студентів скаржаться на шлунково-кишкові захворювання – (дискінезію жовчовивідних шляхів – 2,9 %, хронічний гастродуоденіт – 1,4 %). Ендокринні хвороби наявні у 3,5 % студентів (гіпоталамічний синдром – 0,7 %, ожиріння – 0,7 %, дефіцит ваги – 0,7 %, цукровий діабет – 1,4 %). Посттравматичні стани відмічаються у 2,1 % студентів (вроджений вивих стегна – 0,7 %, стан після операції на колінному суглобі – 0,7 %, наслідки ЧМТ – 0,7 %). Бронхо-легеневі хвороби зафіксовані у 1,4 % майбутніх фахівців (астматичний бронхіт – 0,7 %, бронхіальна астма – 0,7 %). Дерматологічні захворювання мають 0,7 % даного контингенту. Неврологічні – 0,7 %.

ВИСНОВКИ. Отже, як бачимо, картина захворюваності студентської молоді є дуже схожою на всіх курсах Серед майбутніх фахівців, які мають відхилення у стані здоров'я, домінують очні захворювання (від 30 до 50 %). Друге і третє місце займають патології з боку серцево-судинної системи (9-26 %) та опорно рухового апарату (12-25 %). На четвертому місці захворювання ЛОР-органів (4-11 %). Деяко вищий на першому та другому курсах відсоток студентів, які мають відхилення з боку шлунково-кишкового тракту, натомість на старших курсах переважають ендокринні хвороби, захворювання нирок та щитовидної залози.

ПЕРСПЕКТИВИ ДОСЛІДЖЕННЯ. У подальшому планується присвятити увагу висвітленню основних проблем формування культури здоров'я студентів спеціальної медичної групи ДДПУ імені Івана Франка.

ЛІТЕРАТУРА

1. Афанасенко О. М. Формирование мотивационно-ценностного отношения к физической культуре у студентов специальной медицинской группы : автореф. дис. на соиск. ученой степ. канд. пед. наук : спец. 13.00.04 „Теория и методика физического воспитания, спортивной тренировки, оздоровительной и адаптивной физической культуры” / О. М. Афанасенко. – М., 2006. – 25 с.
2. Доронцев А.В. Формирование у будущих врачей навыка профилактики заболеваемости средствами физической культуры и спорта: Дис. ... канд. пед. наук. / А.В. Доронцев – Волгоград, 2006. – 176 с.
3. Zdorova dytyna – zaporuka zdorov'ia natsii // Dyrektor shk. – 2002. – № 39-40. – С. 3 – 7.
4. Osypova Y. V. Razvytye fizycheskoi kultury i sporta v sovremennykh usloviakh [Електронний ресурс] / Y. V. Osypova, V. V. Ravnyst, Э. V. Osypov. – Rezhym dostupa : http://www.rusnauka.com/24_NTP_2009/Sport/49263.doc.htm.

УДК: 37.017.4 : 37.018.3 – 057.874

*Гринькова Н.М., Лук'янченко М.І.
Рівненський державний гуманітарний університет,
Дрогобицький державний педагогічний університет ім. Івана Франка*

ГРОМАДЯНСЬКЕ ВИХОВАННЯ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ У ПОЗАШКІЛЬНИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ: ТЕОРЕТИЧНИЙ АСПЕКТ

У статті розкривається зміст та особливості громадянського виховання, обґрунтовується значення позашкільних навчальних закладів у вихованні громадянськості у дітей молодшого шкільного віку. В статті автор аргументовано доводить що, для розв'язання завдань громадянського виховання особлива увага повинна надаватися